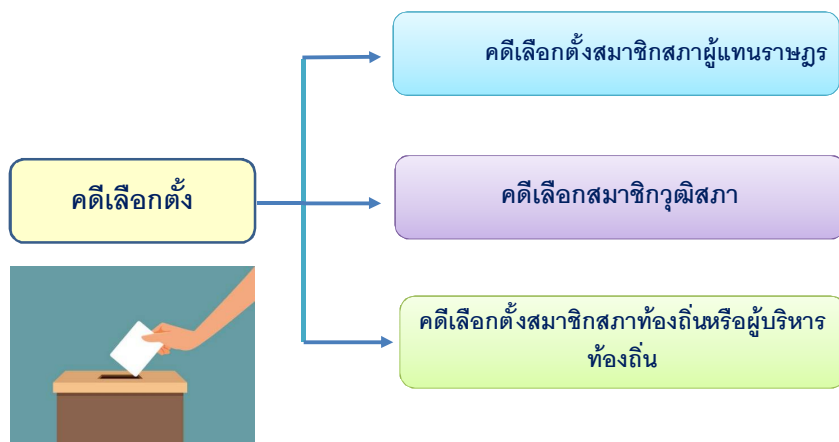
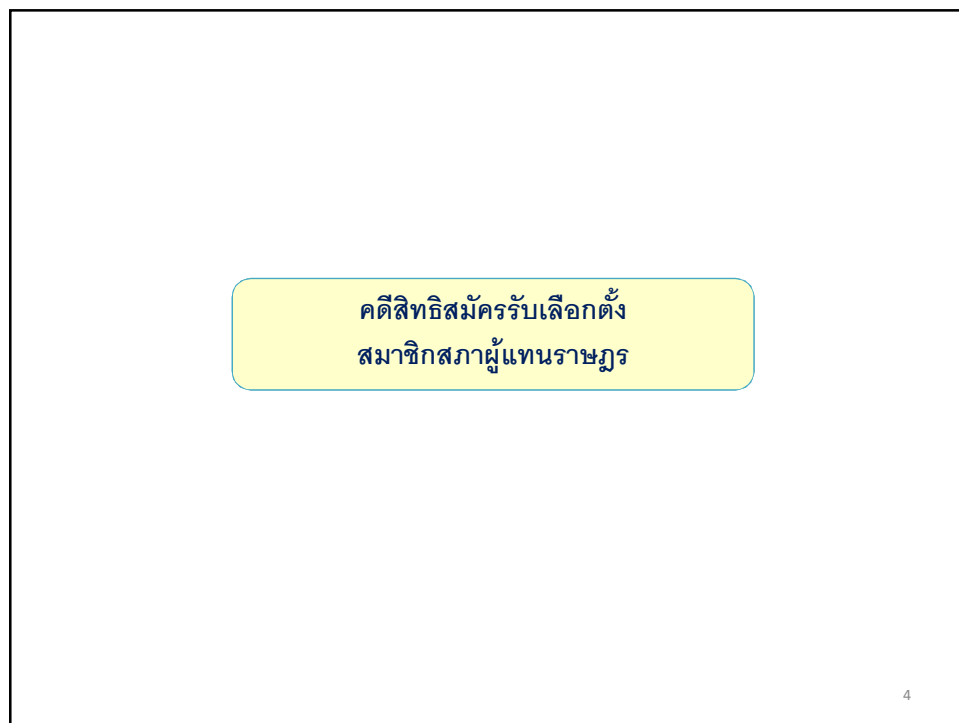
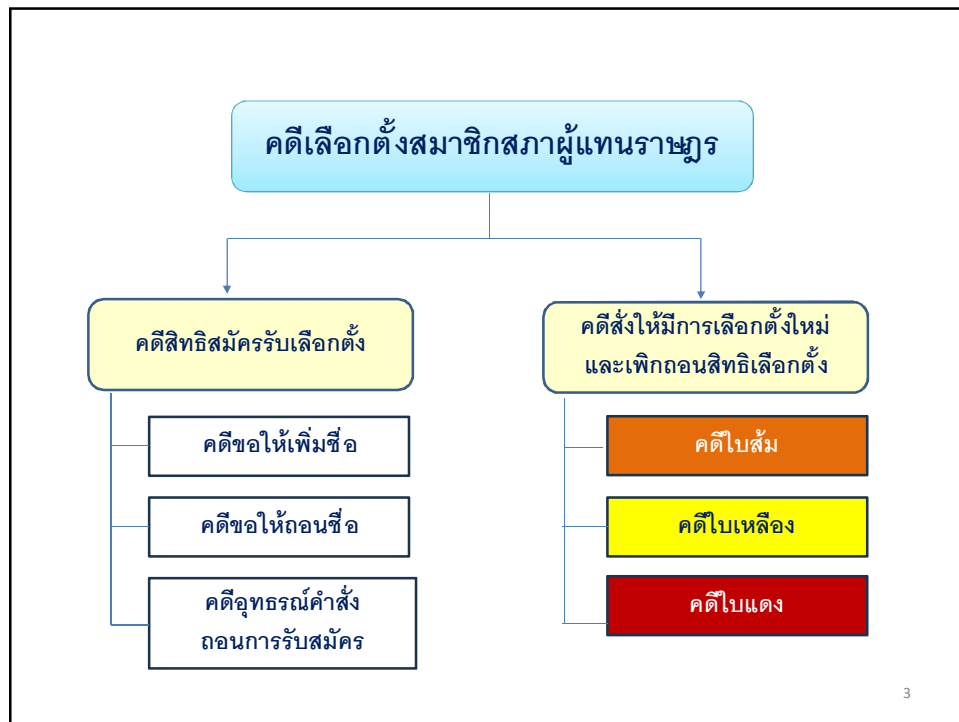

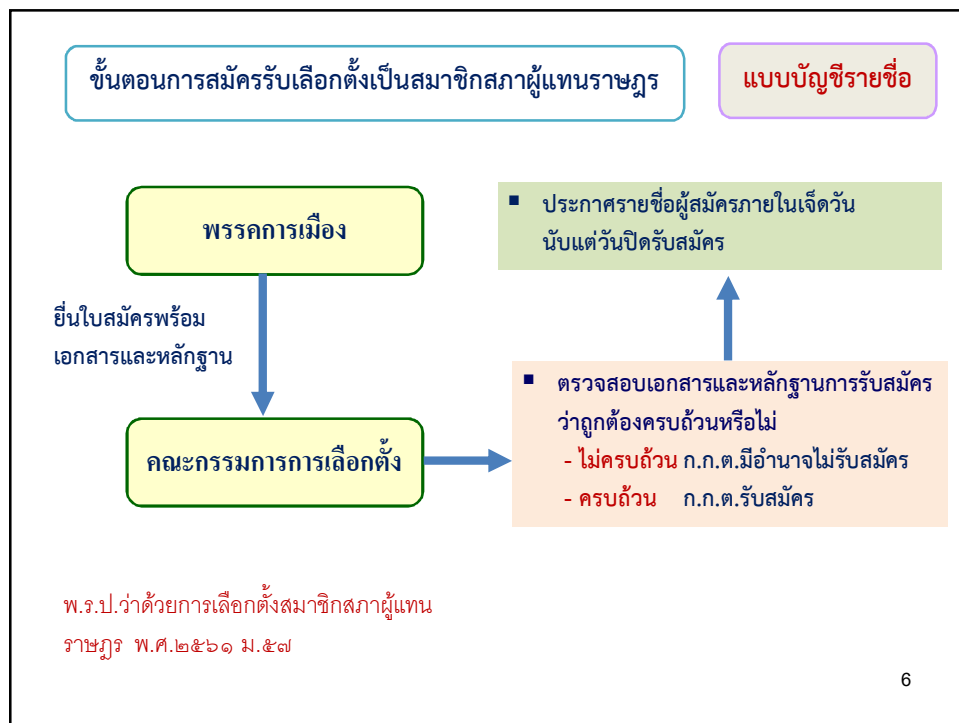
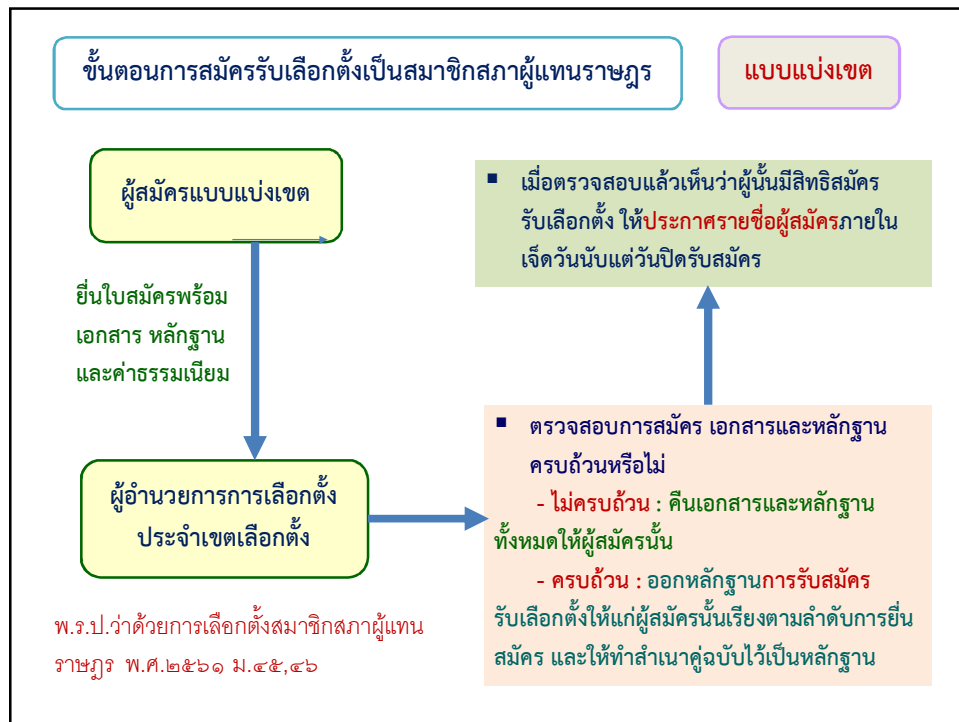
บทที่ ๒ คดีเลือกตั้ง

อ.อริคม อินทุภูติ
๖ สิงหาคม ๒๕๖๙

ชุดที่ 2/1

คดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑

คดีขอให้เพิ่มชื่อ

ศาลฎีกา

ผู้สมัครแบบแบ่งเขต
/พรรคการเมือง

ยื่นใบสมัครและเอกสารหลักฐาน

ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง
ประจำเขตเลือกตั้ง
/คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้สมัครแบบแบ่งเขต/พรรค
การเมือง

ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายใน
๗ วัน นับแต่วันไม่รับสมัคร
หรือนับแต่วันประกาศรายชื่อ
ขอให้สั่งเพิ่มชื่อ

ไม่รับสมัครหรือไม่ประกาศรายชื่อ
เป็นผู้สมัคร

(พ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๖๑ ม.๔๙, ม.๕๙)

7

คดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒

คดีขอให้ถอนชื่อ

ศาลฎีกา

ผู้สมัครแบบแบ่งเขต
/พรรคการเมือง

ยื่นใบสมัครและเอกสารหลักฐาน

ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง
ประจำเขตเลือกตั้ง
/คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้สั่ง
ถอนชื่อนี้ๆออกจากประกาศ
รายชื่อผู้สมัคร

ต่อมาตรวจสอบพบว่า
เป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัคร

ประกาศรายชื่อเป็นผู้สมัคร

(พ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๖๑ ม.๕๒, ม.๖๑)

8

คดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๓

คดีอุทธรณ์คำสั่งถอนการรับสมัคร

ศาลฎีกา

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง/ผู้ใด

ยื่นคำร้องต่อ ก.ก.ต.ว่า ผู้มีชื่อใน
ประกาศรายชื่อ ไม่มีสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง/ผู้ใด

มีคำวินิจฉัยให้ถอนการรับสมัคร

(พ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๖๑ ม.๔๑, ม.๖๐)

ยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าว
ต่อศาลฎีกาภายใน ๓ วัน นับ
แต่วันที่ถอนการรับสมัคร

9

กระบวนการพิจารณาคดีสิทธิสมัคร

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัย
คดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิสมัครรับ
เลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

คำร้อง

แบ่งเขต - ยื่นต่อศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจ
บัญชีรายชื่อ - ยื่นต่อศาลฎีกา

ศาลจังหวัดฯ ส่งคำร้องมา
ศาลฎีกาพร้อมกับกำหนด
วันนัดพร้อม

นัดพร้อม

แบ่งเขต - ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้าน ศาลจังหวัดฯ สอบข้อเท็จจริง และส่ง
รายงานสอบสวนข้อเท็จจริงกับคำคัดค้านมาศาลฎีกา พร้อมนัดไต่สวน/ฟังคำสั่ง
บัญชีรายชื่อ - ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้าน ศาลฎีกา สอบข้อเท็จจริงเอง

นัดไต่สวน

แบ่งเขต - ศาลจังหวัดฯ ไต่สวนแทนศาลฎีกา หรือศาลฎีกาไต่สวนเอง
บัญชีรายชื่อ - ศาลฎีกาไต่สวนเอง

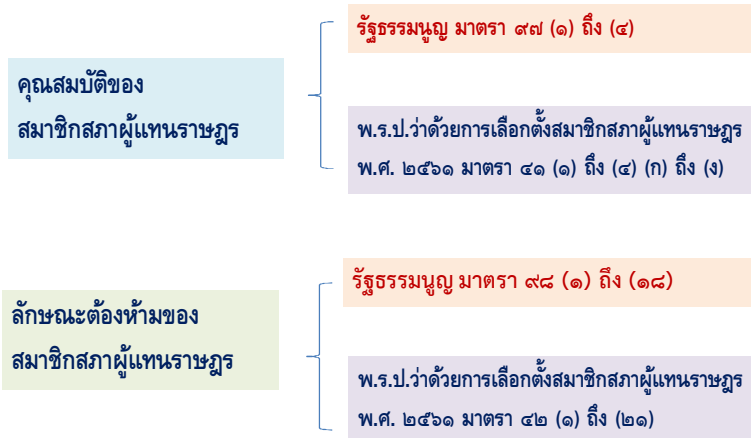
องค์คณะฯ ทำคำวินิจฉัย

หมายเหตุ : ศาลชั้นต้นที่ยื่นคำร้องได้ ได้แก่ ศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้
ศาลแพ่งธนบุรี และศาลแพ่งอื่นที่เขตเลือกตั้งอยู่ในอำนาจ

นัดฟังคำสั่ง

- ศาลจังหวัดฯ หรือศาลฎีกาอ่านคำพิพากษา/ปิดประกาศหน้าศาล
- นำลงเว็บไซต์ศาลฎีกา

บทบัญญัติว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนฯ

11

คุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๙๗ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ...

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคการเมืองเดียว เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป เพราะเหตุยุบสภา ระยะเวลาเก้าสิบวันดังกล่าวให้ลดลงเหลือสามสิบวัน

ข้อสังเกต มาตรา ๙๗ (๓) : สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องดำรงอยู่ตลอดไป จนถึงวันเลือกตั้งและจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หากผู้สมัครมีคุณสมบัติครบถ้วนและได้รับการประกาศรายชื่อเป็นผู้สมัครแล้ว ต่อมาก่อนวันเลือกตั้งผู้สมัครลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ย่อมมีผลให้ผู้สมัครดังกล่าวขาดคุณสมบัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๗ (๓) และพ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๑ (๓) (คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสร ๓๗/๒๕๖๖)

12

มาตรา ๙๗ (๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา

(ง) เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี

ข้อสังเกต : มาตรา ๙๗ (๔) (ก) มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๒๐/๒๕๖๒ วินิจฉัยว่า ผู้สมัครนำทะเบียนบ้านกลาง มาใช้อ้างว่ามีชื่อในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๙๗ (๔) ก. ไม่ได้ เพราะทะเบียนบ้านกลางเป็นเพียงทะเบียนซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดให้จัดทำขึ้นสำหรับลงรายการบุคคลที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้านได้ ตามพรบ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔

13

ลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๙๘ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ...

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

ข้อสังเกต

- เพียงถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ไม่ถือว่ามิใช่ลักษณะต้องห้ามเพราะกฎหมายใช้ถ้อยคำว่า “เป็นบุคคลล้มละลาย”
- ศาลล้มละลายกลางพิพากษาให้ตกเป็นบุคคลล้มละลาย แม้จะยังมิได้ประกาศคำสั่งในราชกิจจานุเบกษา ก็ต้องถือว่าเป็นบุคคลล้มละลาย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๓๔/๒๕๖๒)
- ผู้ร้องเป็นบุคคลล้มละลาย และยังไม่ได้หลุดพ้นจากการล้มละลาย โดยยังไม่มีการปลดจากล้มละลาย ยกเลิกการล้มละลาย และมีได้มีคำขอประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย ต้องถือว่าเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัคร (คำสั่งศาลฎีกาที่ ๕๐๖๖/๒๕๕๔, ๓๐๖๔/๒๕๕๗, ถิต สสร ๔๑/๒๕๖๖)

มาตรา ๙๘ (๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

- ผู้สมัครที่มีชื่อเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ แม้ไม่ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการในความเป็นจริง ก็มีลักษณะต้องห้าม (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๔๓/๒๕๖๒) และโดยไม่คำนึงว่าสื่อหนังสือพิมพ์หรือเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๐๙/๒๕๖๒)
- ผู้สมัครเคยเป็นเจ้าของและบรรณาธิการกิจการหนังสือพิมพ์ แต่ลาออกจากการเป็นเจ้าของและบรรณาธิการ โดยปรากฏข้อเท็จจริงแน่ชัดว่าได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วก่อนจะยื่นใบสมัคร แม้จะยังปรากฏข้อมูลในระบบฐานข้อมูลว่า เป็นเจ้าของและบรรณาธิการกิจการหนังสือพิมพ์ ต้องถือกรณีดังกล่าวเกิดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้แก้ไขข้อมูลเท่านั้น ไม่ขาดคุณสมบัติ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๐๗/๒๕๖๒)
- มีหุ้นเดียวก็ถือเป็นลักษณะต้องห้าม เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุว่าต้องมีหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ระบุว่าต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครองงำกิจการหรือไม่ (เทียบ คำวินิจฉัยศาลรธน. ที่ ๒/๒๕๖๗ กรณีขอให้พ้นจากสมาชิกภาพ ส.ส.)

15

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

กรณีหนังสือปรีคณท์สนธิระบุว่า มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ แต่ไม่ได้ประกอบกิจการจริง ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยว่า ไม่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน

ส่วนการประกอบกิจการจริงหรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญให้ดูจาก

(๑) แบบ สสช.๑ (แบบแสดงรายการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของห้างหุ้นส่วนบริษัทตาม ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ที่ยื่นต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท)

(๒) แบบ ส.บช.๓ (แบบนำส่งงบการเงิน) และ

(๓) หมายเหตุประกอบงบการเงิน

(ศาลรัฐธรรมนูญวางหลักการนี้ ในคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘ ถึง ๑๙/๒๕๖๓ และ ๒๐/๒๕๖๓ ในคดีขอให้วินิจฉัยว่า สมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง)

16

คำสั่งศาลฎีกาที่ **ลต สสร ๔๑/๒๕๖๖** ผู้คัดค้านเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการและเป็นหุ้นส่วนลงหุ้น ด้วยเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ของห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. ปัจจุบันห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. มี**สถานะทาง ทะเบียน**ยังดำเนินการอยู่

- โดยมี**วัตถุประสงค์**ในการจดทะเบียน ข้อ ๒๔ ว่า “ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ กิจการสื่อสาร โทรคมนาคม และสื่อมวลชนทุกประเภทพิเศษ”
- นอกจากนี้ตามแบบแสดงรายการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจหุ้นส่วนบริษัท (แบบ สสข.๑) ยื่นต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทเมื่อวันที่ ๒๖ ต.ค. ๒๕๕๕ ได้ระบุสินค้าหรือบริการที่ ประกอบการว่า “ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง” และแบบนำส่งงบการเงิน (แบบ สบข.๓) ที่ส่งเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ได้ระบุประเภทธุรกิจว่า “ประกอบกิจการสถานี วิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง” รายได้จากการประกอบการร้อยละ ๑๐๐ มาจาก กิจการดังกล่าว
- ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการและเป็นหุ้นส่วนจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ในห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. จึงเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการสื่อมวลชนใดๆ เป็น บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นส.ส.ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) และพ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ (๓)

17

คำสั่งศาลฎีกาที่ **ลต สสข ๓๖/๒๕๖๖** บริษัท พ. จำกัด ประกอบกิจการเป็น**ออร์กาไนเซอร์** **รับจัดงานอีเวนต์** ลักษณะการประกอบธุรกิจแตกต่างจากกิจการหนังสือพิมพ์หรือ สื่อมวลชนใดๆ ที่มีลักษณะเป็นสื่อกลางในการนำสารไปสู่มวลชนโดยไม่ได้กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือสื่อความหมายให้ประชาชนทราบโดยทั่วไป ส่วนที่ บริษัท พ. จำกัด มีการใช้แอปพลิเคชันไลน์ เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ เห็นได้ว่า เป็นการใช้สื่อออนไลน์ เพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์กิจการของตนซึ่งบุคคลธรรมดาทั่วไปก็มีและใช้ แอปพลิเคชันดังกล่าวได้ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า บริษัท พ. มิได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือ สื่อมวลชนใดๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) และพ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ (๓)

18

มาตรา ๙๘ (๔) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตาม
มาตรา ๙๖ (๑) (๒) หรือ (๔)

มาตรา ๙๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคล
ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้ว

หรือไม่

(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

19

ข้อสังเกต มาตรา ๙๘ (๔) ประกอบมาตรา ๙๖ (๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิ
เลือกตั้ง ไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

- การถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ (๒) อาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ
เช่น - ศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเพราะเหตุกระทำการ
ทุจริตในการเลือกตั้งระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น หรือ
- ต้องคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดี อม.ว่า กระทำความผิดต่อตำแหน่ง
หน้าที่ ร่ำรวยผิดปกติ หรือจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือยื่นเท็จ หรือ
- ต้องคำพิพากษาศาลฎีกาว่า ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม
อย่างร้ายแรง
- รวมทั้งถูกฟ้องเป็นคดีอาญาตามกฎหมายเลือกตั้ง และศาลพิพากษาลงโทษ
กับสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วย

ข้อสำคัญของมาตรา ๙๖ (๒) ก็คือ แม้คำพิพากษาของศาลที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งยังไม่ถึงที่สุด
ก็เป็นลักษณะต้องห้าม เพราะมาตรา ๙๖ (๒) ใช้ถ้อยคำว่า “ไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่”
(เทียบ: คำวินิจฉัยศาลรธน.ที่ ๑/๒๕๖๔)

20

คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสข ๓๒/๒๕๖๖ กรณีศาลมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในคดีอาญา โดยมีกำหนดเวลา ๑๐ ปี กำหนดเวลาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ๑๐ ปี จะเริ่มนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ไม่ใช่วันที่คำพิพากษาลงถึงที่สุด เพราะพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๘ บัญญัติให้การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีผลในทันที และให้เริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

- ดังนั้น ในกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ ว่า จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ให้ลงโทษจำคุก ๑ ปี ฯลฯ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลา ๑๐ ปี **ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์** ครบกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐
- ในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดเวลาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ๑๐ ปี ต้องเริ่มนับแต่วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ อันเป็นวันที่ศาลมีคำพิพากษา หากนับถึงวันสมัครยังไม่ถึง ๑๐ ปี ย่อมต้องขาดคุณสมบัติ

21

มาตรา ๙๘ (๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- การถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราวก็คือกรณีที่คณะกรรมการก.ต.ให้ใบสั่งแก่ผู้สมัคร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๕ ส่วนการถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใบแดง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖
- แต่ไม่ว่าจะเป็นกรณีถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือกรณีถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง **แม้คดียังไม่ถึงที่สุด** (เช่น คดี อม.ที่มีการอุทธรณ์ หรือคดีอาญาเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มีการอุทธรณ์ฎีกา) ก็เป็นลักษณะต้องห้าม เพราะตัวบทไม่ได้มีคำขยายว่า ต้องเป็นกรณีคดีถึงที่สุดแล้ว
- ในกรณีการถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แม้เป็นคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในคดี **ยุบพรรค** ก็ถือว่าเป็นลักษณะต้องห้ามสมัครรับเลือกตั้งด้วย และในคดีในชั้นนี้จะยกข้อต่อสู้ว่าคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่ชอบด้วยเหตุต่างๆ ไม่ได้

(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๓๙/๒๕๖๒)

22

มาตรา ๙๘ (๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

- ในกรณีที่ศาลชั้นต้นหรือศาลชั้นอุทธรณ์พิพากษาจำคุก และคดียังไม่ถึงที่สุด หากศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาในวันอ่านคำพิพากษา ไม่เป็นลักษณะต้องห้ามสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ เพราะไม่ได้ถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- เมื่อตัวบทใช้ถ้อยคำว่า ต้องคำพิพากษาให้จำคุก ย่อมต้องหมายความว่าความรวมถึงโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก คือโทษประหารชีวิตด้วย
- และเมื่อไม่มีคำว่าคดีถึงที่สุด แม้คดียังไม่ถึงที่สุดก็ต้องขาดคุณสมบัติ (เทียบคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๖๒)

23

มาตรา ๙๘ (๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

- ไม่ว่าจะเป็นโทษจำคุกในความผิดฐานใดก็เป็นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ แต่ต้องเป็นโทษจำคุกจริง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๒๐/๒๕๖๒, ๑๕๓๖/๒๕๖๒, ๑๐๐๖/๒๕๖๒)
- เว้นแต่เป็นโทษจำคุกในความผิดอันได้กระทำประมาทหรือลหุโทษ แม้ต้องโทษจำคุกจริง ก็ไม่ถือว่าเป็นลักษณะต้องห้าม
- เคยรับโทษจำคุกจริงในคดีหมิ่นประมาทพ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙๖

24

มาตรา ๙๘ (๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

- แม้อยู่ระหว่างอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ก็ถือว่าเป็นลักษณะต้องห้าม (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๗๓/๒๕๖๒) ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งให้เหตุผลว่า คำสั่งลงโทษดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครอง มีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แม้ผู้ร้องจะยื่นอุทธรณ์ แต่การอุทธรณ์ไม่มีผลเป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งตามมาตรา ๔๔ วรรคสาม จึงถือได้ว่าผู้ร้องถูกสั่งให้พ้นจากราชการเพราะทุจริตต่อหน้าที่ ผู้ร้องจึงมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

25

- แม้ในเวลาต่อมาจะได้รับการล้างมลทิน ก็ถือว่ามิมีลักษณะต้องห้าม คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๗๙/๒๕๖๒ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้ร้องเคยถูกลงโทษทางวินัยข้าราชการครูให้ปลดออกจากราชการกรณีกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการครู แม้ในเวลาต่อมาจะได้รับการล้างมลทินตาม พรบ.ล้างมลทินฯ ๒๕๕๐ ก็มีความหมายเพียงว่า ผู้ร้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยให้ปลดออกจากราชการครูเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าความประพฤติหรือการกระทำของผู้ร้องที่เป็นเหตุให้ถูกลงโทษทางวินัยถูกลบล้างไปด้วย ผู้ร้องจึงมีลักษณะต้องห้ามไม่ให้รับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

26

- คำว่า **ประพจน์มิชอบ** เทียบเคียงบทนิยาม มาตรา ๓ แห่งพ.ร.บ. จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพจน์มิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

คำสั่งศาลฎีกาที่ **ลต สสข ๔/๒๕๖๖** คำว่า “**ประพจน์มิชอบในวงราชการ**” กฎหมายมิได้ให้นิยามไว้โดยเฉพาะ จึงต้องเทียบเคียงกับพ.ร.บ.จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพจน์มิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓ ซึ่งได้ให้นิยามของคำว่า “ประพจน์มิชอบ” หมายความว่า การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน การที่ผู้ร้องเคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายก อบ.ต.สงเปลือย เนื่องจากละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติตามไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ โดยละเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเงินและการพัสดุ จึงเป็นบุคคลอันมีลักษณะต้องห้าม

27

มาตรา ๙๘(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล**อันถึงที่สุด**ให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะ**ร่ำรวยผิดปกติ** หรือเคยต้องคำพิพากษา**อันถึงที่สุด**ให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ทั้งกรณี**ร่ำรวยผิดปกติ** และกรณีต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต **คดีต้องถึงที่สุดแล้ว** จึงจะถือว่าเป็นลักษณะต้องห้าม
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต **เช่น** กรณีเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่ตนมีหน้าที่กำกับดูแล ตามมาตรา ๑๒๖ หรือรับประโยชน์ทรัพย์สินและประโยชน์จากบุคคลอื่นโดยฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป.ช.กำหนด ตามมาตรา ๑๒๘

28

มาตรา ๙๘ (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

ข้อสังเกต

- คดียังไม่ถึงที่สุด ยังไม่เป็นลักษณะต้องห้าม
- แม้ศาลรื้อการลงโทษ ไม่ได้รับโทษจริง ก็เป็นลักษณะต้องห้าม
- กระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครอง(เพื่อเสพ) ไม่เป็นลักษณะต้องห้าม และความผิดกฎหมายว่าด้วยการพนัน หากกระทำความผิดฐานเป็นผู้เล่น ก็ไม่เป็นลักษณะต้องห้ามเช่นกัน

- แม้ในเวลาต่อมาจะได้รับการล้างมลทิน ก็ถือว่ามีลักษณะต้องห้าม เพราะการล้างมลทินมีความหมายเพียงว่า ผู้นั้นไม่เคยถูกลงโทษจำคุกเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่า ความประพฤติหรือการกระทำที่เป็นเหตุให้ศาลมีคำพิพากษานั้นถูกลบล้างไปด้วย (คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสข ๓๓/๒๕๖๖)
- คำพิพากษาที่ถึงที่สุดตามมาตรา ๙๘ (๑๐) ต้องเป็นคำพิพากษาของศาลไทย มิใช่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศ (คำวินิจฉัยศาลรธน.ที่ ๖/๒๕๖๔)
- ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยว่า พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๑๐) ที่มีถ้อยคำเหมือนกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ (๑๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (คำวินิจฉัยศาลรธน.ที่ ๑๑/๒๕๖๕) แม้ไม่มีกำหนดเวลาต้องห้ามมิให้ลงสมัครรับเลือกตั้งก็ตาม

คำวินิจฉัยศาลรธน.ที่ ๑๑/๒๕๖๕ พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๑๐) เป็นการบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ (๑๒) เพื่อเป็นมาตรการตรวจสอบ สกัด ป้องกัน และยับยั้งบุคคล ที่มีประวัติเสื่อมเสียไม่ให้เข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเด็ดขาด และกำหนด ความผิดเฉพาะความผิดฐานเป็นเจ้าของหรือเจ้าสำนักเท่านั้น มิได้รวมผู้เข้าไปเล่นการพนันหรือผู้สนับสนุน เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลกับ ประโยชน์สาธารณะที่ต้องการได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้ว มาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการเท่าที่จำเป็น ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และแม้บทบัญญัติดังกล่าวมีลักษณะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ อยู่บ้าง แต่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐

31

หมายเหตุ : พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้ สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วย ความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่ กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่ เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้าของหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

32

คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสข ๓๕/๒๕๖๖ ผู้คัดค้านเคยต้องคำพิพากษาศาล
จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙ ในคดีหมายเลขแดงที่ ... ว่า กระทำ
ความผิดต่อตามพ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ ฐานเป็นเจ้ามือรับกินรับใช้ ให้จำคุก ๒
ปี และปรับ ๒,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี คดีถึงที่สุดแล้ว ผู้คัดค้าน
จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วย
การพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือ ผู้คัดค้านจึงเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามตาม
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และพ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ (๑๒) จึงมีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้คัดค้าน
ออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต
เลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดร้อยเอ็ด

33

- (๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการ
เลือกตั้ง
- (๑๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการ
การเมือง
- (๑๓) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๑๔) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุด
ลงยังไม่เกินสองปี

ข้อสังเกต - การที่รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๖๐ บทเฉพาะกาล มาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่ง
บัญญัติให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา
ย่อมหมายถึงการให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำภารกิจของตนด้วยความรับผิดชอบอย่าง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา โดยเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทน
ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา แต่มีได้หมายความว่า สมาชิกสภานิติ
บัญญัติแห่งชาติ “เป็น” สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา (เทียบ คำวินิจฉัยศาล
รัฐธรรมนูญที่ ๗/๒๕๖๔)

มาตรา ๙๘ (๑๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

- ผู้คัดค้านเป็นลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐอยู่ จึงต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตาม รธน.ม.๙๘ (๑๕) และพรป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒(๑๗) (ฎ. ๑๗๕๖/๒๕๖๒)
- ผู้ร้องเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง เป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ การยื่นใบลาออกทางแอปพลิเคชันไลน์ของผู้ใหญ่บ้าน เป็นเพียงหลักฐานทางแอปพลิเคชัน ซึ่งไม่ปรากฏว่าได้รับอนุญาตให้ลาออกตามกฎหมาย ฟังไม่ได้ว่ามีผลการลาออกแล้ว ขณะสมัครยังเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ จึงมีลักษณะต้องห้าม (ฎ.๑๕๗๒/๒๕๖๒)

35

- คำว่า “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” เคยมีคำวินิจฉัยศาลรธน. ๕/๒๕๔๓ วางหลักว่าเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้
 - (๑) ได้รับแต่งตั้งหรือได้รับเลือกตั้งตามกฎหมาย
 - (๒) มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายและปฏิบัติงานประจำ
 - (๓) อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐ และ
 - (๔) มีเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนตามกฎหมายดังนั้น กรรมการการประถมศึกษาจังหวัด กรรมการสภามหาวิทยาลัย ราชภัฏ อนุกรรมการข้าราชการตำรวจประจำจังหวัด (อ.ก.ตร.จังหวัด) ไม่ใช่เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ แต่ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ
- หลักเกณฑ์ของการเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๔๓ น่าจะยังใช้ได้ในปัจจุบัน

36

(๑๖) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กร
อิสระ (๑๗) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
(๑๘) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ (แปรรูปคดีร่าง
พ.ร.บ.งบประมาณไม่ชอบ) หรือมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม (ตามคำพิพากษาศาล
ฎีกากรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือ
คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีอาญา
คดีร้ายแรงผิดปกติ และคดีจิตใจไม่เย็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ หรืออื่นแท้จ)

37

คดีเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

38

คดีเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑

คดีใบสั่ง : รธน.ม.๒๒๕

๒

คดีใบเหลือง

พ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๑๓๓

๓

คดีใบแดง ม.๒๒๖

39

๑

คดีใบสั่ง : รธน.ม.๒๒๕

คณะกรรมการกกต.มีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น

เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง

ถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัครหรือผู้สมัครรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่นให้คณะกรรมการกกต. สั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี (คำสั่งของคณะกรรมการก.ก.ต.เป็นที่สุด)

ก.ก.ต. ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี

รธน.ม.๒๒๖

ตัวอย่างคดีใบสั่ง	คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๐๙/๒๕๖๓ - ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดไปร่วมงานทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อหาทุนจัดซื้อเครื่องแบบชุดรักษาความปลอดภัยประจำหมู่บ้าน (ช.ร.ป.) ซึ่งจัดขึ้นที่หอประชุมหมู่บ้าน และมอบเงินใส่ซองจำนวน ๒,๐๐๐ บาท กับนาฬิกาขวนไส้กล่อง ๑ เรือน แก่พระภิกษุซึ่งเป็นประธานพิธีสงฆ์ - ต่อมาพระภิกษุมอบซองเงินแก่ผู้จัดงาน เป็นการจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเอง
ฐานความผิด	เป็นการฝ่าฝืน พ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง (๒) (ให้เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ ผู้สมัคร) ทำให้การเลือกตั้งในส่วนที่เกี่ยวกับผู้สมัครผู้นั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

41

การดำเนินการของผู้ร้อง (ก.ก.ต.)	คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๐๙/๒๕๖๓ ก.ก.ต.มีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านเป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ (๔) มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖
ความผิด	ขอให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้าน และให้ผู้คัดค้านชดเชยค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้ง ๙,๖๘๓,๗๕๕.๑๒ บาท ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ ประกอบพ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๒, ๑๓๘
คำพิพากษา	- ผู้คัดค้านไปปรากฏตัวที่หอประชุมโดยมีเจตนาเพียงเพื่อถวายเงินเป็นค่าบูชาเทียนสะเคราะห์สืบชะตาและนาฬิกาแก่พระครูเป็นการส่วนตัว เพื่อเสริมสิริมงคลเนื่องในวันคล้ายวันเกิดที่จะมาถึงในวันรุ่งขึ้น - ส่วนที่พระครูฯ มอบดังกล่าวแก่ผู้จัดงานเพื่อสมทบทุนจัดซื้อเครื่องแบบชุดช.ร.ป. ถือได้ว่าเป็นเรื่องนอกเหนือความรู้เห็นของผู้คัดค้าน - พิพากษายกฟ้อง

42

๒

คดีใบเหลือง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ยื่นคำร้อง

ศาลฎีกา

เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว
ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า
การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด
มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยง
ธรรม แต่ไม่ได้รับความชัดว่าเป็น
การกระทำของผู้ได้รับเลือกตั้ง

พ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๑๓๓

ในกรณีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การเลือกตั้ง
นั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม
ให้ศาลสั่ง :

- ให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น
- ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งสิ้นสุดลงนับแต่
วันที่ศาลวินิจฉัย

(สมาชิกสภาผู้แทนฯ ผู้นั้นมีสิทธิลงสมัคร
รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่ได้)

คดีใบเหลือง : การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คดีหมายเลขดำที่ ส.ส. ๕๘๕/๒๕๖๒ เป็นกรณีคณะกรรมการก.ต. ผู้ร้อง ยื่น
คำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัด
สมุทรปราการ เขตเลือกตั้งที่ ๕ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่ไม่ได้รับความชัดว่าเป็นการ
กระทำของใคร ขอให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่

ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งไต่สวนแล้ว ได้ความว่า น.ส.สุภาภรณ์ ผู้ช่วยหาเสียงของ
ผู้คัดค้าน (ซึ่งเป็นผู้ได้คะแนนสูงสุดและเข้าดำรงตำแหน่ง ส.ส.แล้ว) ไปร่วมงานฌาปนกิจศพ
นาย พ. และมอบเงินช่วยงานศพเป็นธนบัตรบรรจุภายในซองที่เขียนหน้าซองว่า “กรุง ศรีวิไล”
ให้แก่เจ้าภาพ แม้ไม่ได้รับความชัดว่าผู้คัดค้านรู้เห็นเป็นใจ แต่เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า มีกระทำการ
อันเป็นการฝ่าฝืน พ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๓
วรรคหนึ่ง ศาลก็ต้องสั่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสมุทรปราการ เขต
เลือกตั้งที่ ๕ ใหม่ ตามพ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา
๑๓๓

คดีใบแดง : การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คำพิพากษาฎีกาที่ สส ๒๖/ ๒๕๖๘ เป็นกรณีศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า ข้อเท็จจริงตามทางไต่สวนปรากฏหลักฐานว่า จำลิบเอก ถ. ผู้ช่วยหาเสียงของนาง ม. ผู้คัดค้าน ให้เงินแก่นางสาว พ. เพื่อนำไปจ่ายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหัวละ ๕๐๐ บาท รวม ๒๕,๐๐๐ บาท เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่นาง ม. ย่อมไม่มีเหตุที่จำลิบเอก ถ. จะกระทำไปเองโดยนาง ม. ไม่มีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุน กรณีจึงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ผู้คัดค้านมีส่วนก่อ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้จำลิบเอก ถ. กระทำการดังกล่าว อันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง ฝ่าฝืนพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้ง สส. พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๓๘ เป็นเหตุให้ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช เขตเลือกตั้งที่ ๘ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนาง ม. ผู้คัดค้านเป็นเวลา ๑๐ ปี และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช เขตเลือกตั้งที่ ๘ ใหม่ และให้ผู้คัดค้านชำระค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่เป็นเงิน ๘,๔๘๓,๘๔๖.๐๕ บาท พร้อมดอกเบี้ย

47

คดีเลือกสมาชิกวุฒิสภา

48

ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

20 กลุ่มผู้สมัครรับเลือก เป็นสมาชิกวุฒิสภามีอะไรบ้าง

1
 กลุ่มการบริหารราชการ
แผ่นดินและความมั่นคง

2
 กลุ่มกฎหมายและ
กระบวนการยุติธรรม

3
 กลุ่มการศึกษา

4
 กลุ่มการสาธารณสุข

5
 กลุ่มอาชีพทำนา
ปลูกพืชล้มลุก

6
 กลุ่มอาชีพทำสวน ป่าไม้
ปศุสัตว์ ประมง

7
 กลุ่มพนักงานหรือลูกจ้าง
ที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือ
หน่วยงานรัฐ ผู้ใช้แรงงาน

8
 กลุ่มอาชีพด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม
อาชีพด้านเกษตรกรรมและสาธารณูปโภค
การบริการสาธารณะ พลังงาน

9
 กลุ่มผู้ประกอบการ
ขนาดกลางและขนาดย่อม

10
 กลุ่มผู้ประกอบการอื่น ๆ
นอกเหนือจากกลุ่มที่ 9

11
 กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ หรือ
อาชีพด้านท่องเที่ยว

12
 กลุ่มผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรม

13
 กลุ่มผู้ประกอบการด้าน
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
การสื่อสารการพัฒนานวัตกรรม

14
 กลุ่มสตรี

15
 กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ
กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มอัตลักษณ์อื่น

16
 กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม คนตรี
การแสดงและบันเทิง นักกีฬา

17
 กลุ่มประชาสังคม
กลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์

18
 กลุ่มสื่อมวลชน
ผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรม

19
 กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพ
ผู้ประกอบการอิสระ

20
 กลุ่มอื่น ๆ

ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก: มาตรา 11 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561
 สายด่วน 1444 ทุกคำถามมีคำตอบ ทุกคำตอบเราจัดตามด้วยความใส่ใจ

สามารถศึกษาและติดต่อ
เพิ่มเติมได้ที่

www.ecct.go.th
[ECT Thailand](https://www.facebook.com/ECT.Thailand)

จิตอาสา
จิตอาสา
จิตอาสา

49

ขั้นตอนวิธีการคัดเลือก สว. แบบ “เลือกกันเอง” และ “เลือกไขว้”

ระดับ อำเภอ

ผู้สมัครจะเข้า
"กลุ่มอาชีพ" ตามที่สมัคร
เลือกกันเองในกลุ่ม
ไม่เกิน 2 ไหวด
ไหวดตัวเองได้
ไหวดคนอื่นไม่ได้
เลือก 5 อันดับแรก
จากแต่ละกลุ่ม

จับสลาก
แบ่งสาย
แต่ละสาย
มี 3-5 กลุ่ม

ผู้ที่ได้ 5 อันดับแรก
ไหวดผู้สมัครกลุ่มอื่น
ในสายเดียวกัน
กลุ่มละ 1 ไหวด

ผู้ผ่านเข้าสู่สนาม
ระดับจังหวัด
คือ 3 อันดับแรก
ของแต่ละกลุ่ม

ระดับ จังหวัด

ผู้ชนะระดับอำเภอ
จะมาอยู่ใน "กลุ่มอาชีพ"
เลือกกันเองในกลุ่ม
ไม่เกิน 2 ไหวด
ไหวดตัวเองได้
ไหวดคนอื่นไม่ได้
เลือก 5 อันดับแรก
จากแต่ละกลุ่ม

จับสลาก
แบ่งสาย
แต่ละสาย
มี 3-5 กลุ่ม

ผู้ที่ได้ 5 อันดับแรก
ไหวดผู้สมัครกลุ่มอื่น
ในสายเดียวกัน
กลุ่มละ 1 ไหวด

ผู้ผ่านเข้าสู่สนาม
ระดับประเทศ
คือ 2 อันดับแรก
ของแต่ละกลุ่ม

ระดับ ประเทศ

ผู้ชนะระดับจังหวัด
จะมาอยู่ใน "กลุ่มอาชีพ"
เลือกกันเองในกลุ่ม
ไม่เกิน 10 ไหวด
ไหวดตัวเองได้
ไหวดคนอื่นไม่ได้
เลือก 40 อันดับแรก
จากแต่ละกลุ่ม

จับสลาก
แบ่งสาย
แต่ละสาย
มี 3-5 กลุ่ม

ผู้ที่ได้ 40 อันดับแรก
ไหวดผู้สมัครกลุ่มอื่น
ในสายเดียวกัน
กลุ่มละ 5 ไหวด

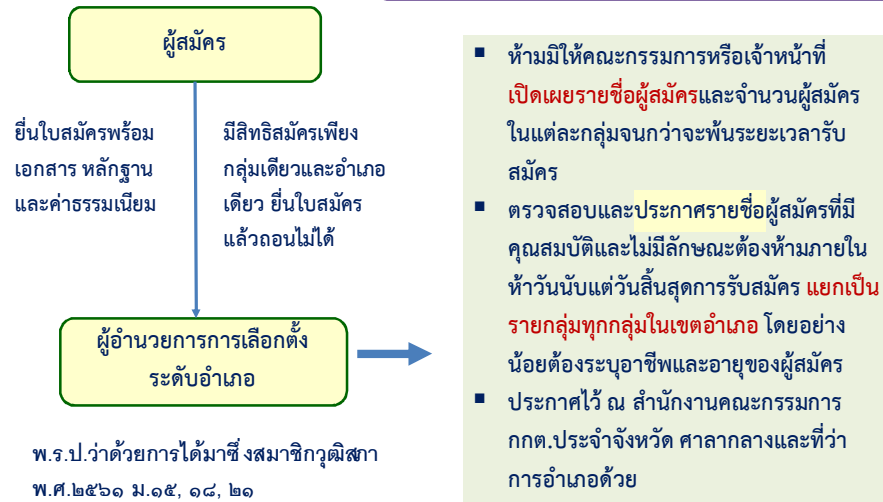
ผู้ชนะคือ
10 อันดับแรก
อันดับที่ 11-15
ของแต่ละกลุ่ม
เป็นรายชื่อสำรอง

ปค. ถ้ามีผู้สมัครในกลุ่มนั้นๆ ไม่ครบ ไหวดก็เข้ารอบเลย ปค.2 ถ้าไหวดแล้วได้คะแนนเท่ากัน ให้จับสลาก

50

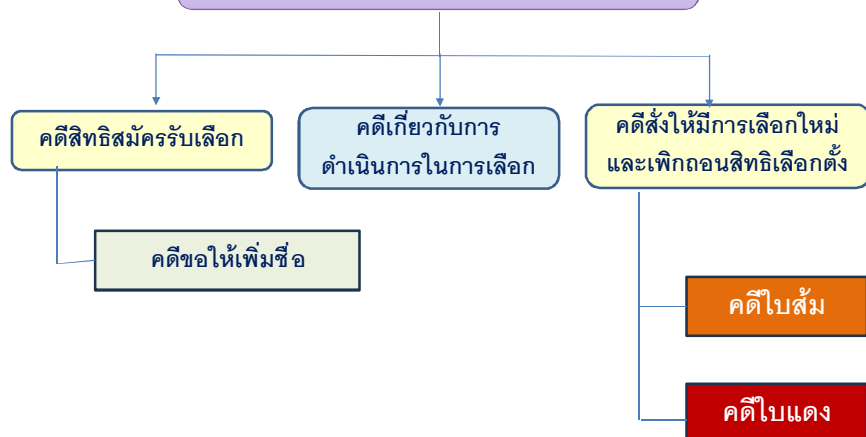
ขั้นตอนการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

51

คดีเลือกสมาชิกวุฒิสภา

52

คดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือก
สมาชิกวุฒิสภา

คดีขอให้เพิ่มชื่อ

53

บทบัญญัติว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภา

คุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ก. (๑)-(๔)

พ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.
๒๕๖๑ มาตรา ๑๓ (๑)-(๔)

ลักษณะต้องห้ามของสมาชิก
วุฒิสภา

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๑) ถึง (๙)

พ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑) ถึง (๒๖)

54

คดีขอให้เพิ่มชื่อ

การเลือกระดับอำเภอ

มาตรา ๒๒ กรณีที่ ผ.อ.การเลือกระดับอำเภอ **ยังไม่ได้รับสมัครผู้ใด** หรือ **ส่งกลับชื่อผู้สมัครผู้ใด**

- ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาภายในสามวันนับแต่วันที่ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือวันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งส่งกลับชื่อ แล้วแต่กรณี
- ศาลฎีกาต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน เมื่อถึงวันเลือก ถ้าศาลฎีกายังไม่ได้วินิจฉัยให้ดำเนินการเลือกตั้งต่อไป โดยถือว่าผู้มีสมัครเพียง เท่าที่ปรากฏตามบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

การเลือกระดับจังหวัด

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้สมัครซึ่ง **ถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร** ก่อนการดำเนินการเลือกตั้งในระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ

- ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งส่งกลับชื่อ และ
- ให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคสอง (ศาลฎีกาต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือก) มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

การเลือกระดับประเทศ

95

กระบวนการพิจารณาคดีสิทธิสมัครฯ

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒

คำร้อง

ระดับอำเภอ: ยื่นต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจ
ระดับจังหวัด: ยื่นต่อศาลจังหวัดที่อยู่อำเภอเมืองของจังหวัดนั้นที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจ
ระดับประเทศ: ยื่นต่อศาลฎีกา

ศาลจังหวัดฯ **ส่งคำร้อง** มาศาลฎีกาพร้อมกับกำหนดวันนัดพร้อม

นัดพร้อม

ระดับอำเภอและจังหวัด: ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้าน ศาลจังหวัดฯ สอบข้อเท็จจริง และส่งรายงานการสอบข้อเท็จจริงกับคำคัดค้านมาศาลฎีกา พร้อมนัดไต่สวน/ฟังคำสั่ง
ระดับประเทศ: ศาลฎีกาดำเนินการเอง

นัดไต่สวน

ระดับอำเภอและระดับจังหวัด - ศาลจังหวัดฯ ไต่สวนแทนศาลฎีกาหรือศาลฎีกาไต่สวนเอง
ระดับประเทศ - ศาลฎีกาไต่สวนเอง

องค์คณะฯ ทำคำวินิจฉัย

นัดฟังคำสั่ง

- ศาลจังหวัดฯ หรือศาลฎีกาอ่านคำพิพากษา/ปิดประกาศหน้าศาล
- นำลงเว็บไซต์ศาลฎีกา

ข้อสังเกต (๒)

กรณีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภา

คุณสมบัติของสมาชิก
วุฒิสภา

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ก. (๑) ถึง (๔)

พ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๑๓ (๑) ถึง (๔) (ก) ถึง (ง)

ลักษณะต้องห้ามของสมาชิก
วุฒิสภา

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๑) ถึง (๙)

พ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๑๔ (๑) ถึง ๒๖

57

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของส.ว.

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ ก.คุณสมบัติ
 - (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
 - (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีในวันสมัครรับเลือก
 - (๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
 - (๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่สมัครตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
- ข.ลักษณะต้องห้าม
 - (๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตาม มาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๕) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘)
 - (๒) เป็นข้าราชการ

58

○ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข.ลักษณะต้องห้าม (ต่อ)

(๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๖) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๗) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๘) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น **ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือในองค์กรอิสระ**

(๙) เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้

59

ตัวอย่างคดี : สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๑) + ๙๘ (๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

คำพิพากษาฎีกาที่ ลต.สว.๙๕/๒๕๖๗ วันที่ผู้ร้องสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ร้องเพียงแต่ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์เด็ดขาด ยังไม่ได้มีคำพิพากษาให้ล้มละลาย จึงไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒)

60

คำพิพากษาฎีกาที่ **ลต.สว. ๓๗ /๒๕๖๗** ผู้ร้องเป็นบุคคลล้มละลายตามคำพิพากษาของศาลล้มละลายกลางตั้งแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ แต่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประกาศปลดผู้ร้องจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายแล้ว คือนับแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ตามพ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๘๑/๑ วรรคหนึ่ง โดยมาตรา ๗๑ (๒) บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งให้ปลดจากล้มละลายเมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต แสดงว่าผู้ร้องมิได้เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ผู้ร้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒) (มีคำพิพากษาฎีกาที่ **ลต.สว. ๒๖/๒๕๖๗**, **ลต.สว. ๕๕/๒๕๖๗** วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

61

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๑) + **๙๘ (๓)**) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

คำพิพากษาศาลฎีกาคดี **ลต สว ๑๖๓/๒๕๖๗** พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๓) ไม่ได้ระบุว่า การเข้าถือหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุว่าต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่ ฉะนั้น การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียวย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายแห่งบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อบริษัทที่ผู้ร้องถือหุ้นมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน ผู้ร้องย่อมต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๓) (มีคดี **ลต สว ๓๐๐/๒๕๖๗** และ **๓๐๑/๒๕๖๗** วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

- การบริหารจัดการฝึกอบรม สัมมนา บริหาร และจัดการศึกษาหรือให้ความรู้ทางการศึกษา ธุรกิจและความรู้แขนงต่างๆ ถือไม่ได้ว่าเป็นกิจการสื่อมวลชนใดๆ (คดี **ลต.สว.๑๘๕/๒๕๖๗**)
- แม้บริษัทมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน แต่ไม่ได้ประกอบกิจการแล้ว (คดี **ลต.สว. ๑๖๖/๒๕๖๗**, **๑๖๕/๒๕๖๗**,) หรือผู้สมัครโอนหุ้นไปทั้งหมดก่อนวันสมัคร ผู้สมัครไม่ขาดคุณสมบัติ (คดี **ลต.สว.๑๗๗/๒๕๖๗**)

๖๔

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๘) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือในองค์กรอิสระ

คำพิพากษาฎีกาที่ สด สว ๑๒๘/๒๕๖๗ ข้อเท็จจริงได้ความว่า ในวันที่ผู้ร้องสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๑ พ.ค. ๒๕๖๗ นาย พ. สามิผู้ร้องยังไม่ได้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จึงไม่ใช่กรณีที่ผู้ร้องเป็นคู่สมรสของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน ผู้ร้องจึงไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ (๒๕) (เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของ ... ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน) การที่ผู้คัดค้านสั่งให้ลบชื่อผู้ร้องออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร เนื่องจากนาย พ. สามิของผู้ร้องได้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๒๓ พ.ค. ๒๕๖๗ โดยถือว่าการสมัครรับเลือกของผู้ร้องกับนาย พ. สามิผู้ร้องเป็นกรณีคู่สมรสของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกันนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย

63

คดีเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง
ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

64

๑

คดีใบสั่ง : รัฐธรรมนูญ ม.๒๒๕

๑

ในกรณีที่ความปรากฏในระหว่างการดำเนินการเลือกไม่ว่าระดับใดก่อน
ประกาศผลการเลือกว่า

- ผู้สมัครผู้ใดขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม หรือ
- สมัครมากกว่ากลุ่มหนึ่งหรือหนึ่งอำเภอ หรือ
- แสดงข้อมูลในสมัครฯ อันเป็นเท็จ

ให้ถือว่าผู้สมัครผู้นั้นกระทำการเพื่อให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและ
เที่ยงธรรม และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
ของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่งและ
วรรคสาม)

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวแล้ว ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา
เพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ตามมาตรา ๒๐ วรรคท้าย

คดีใบสั่ง : รัฐธรรมนูญ ม.๒๒๕

๒

ก่อนประกาศผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้สมัคร
ผู้ใดกระทำการใดหรือรู้เห็นกับการกระทำความผิดของบุคคลอื่น อันทำให้
การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการ
สั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็น
ระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง)

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวแล้ว ให้ยื่นคำร้องต่อ
ศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ตามมาตรา ๒๐ วรรคท้าย

๑

คณะกรรมการการเลือกตั้ง**ลอบซื้อ**ออกจากบัญชีสำรอง เนื่องจาก

- มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า กระทำการหรือรู้เห็นเป็นใจด้วยการกระทำของบุคคลอื่นอันทำให้การเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือ
- ลาออกโดยเจตนาเพื่อให้บุคคลลำดับถัดลงไปได้รับเลื่อนขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือ
- บุคคลในลำดับถัดไปหรือบุคคลอื่นได้ให้หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกวุฒิสภาหรือบุคคลในบัญชีสำรองเพื่อลาออก (มาตรา ๔๗)

๒

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราว (ใบส้ม) เพราะเหตุลงสมัครโดยขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม หรือสมัครมากกว่ากลุ่มหนึ่งหรือหนึ่งอำเภอ หรือแสดงข้อมูลในสมัครฯ อันเป็นเท็จ(มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคท้าย) หรือ กระทำการใดหรือรู้เห็นกับการกระทำใดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

๓

เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครหรือผู้ใด**กระทำการอันเป็นการทุจริต**ในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น(มาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง)

ตัวอย่างคดีใบแดง : กรณีสืบเนื่องมาจาก ก.ก.ต.มีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราว(ใบส้ม) เพราะเหตุสมัครรับเลือกโดยขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง และวรรคท้าย)

กรณีมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๑) + ๙๘ (๓) และ พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๓) เป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

- คดี ลต สว.๔๔/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้ามกรณีถือหุ้น บมจ. อาร์เอส ๒๒,๐๐๐ หุ้น (มีคดี ลต สว.๒๐/๒๕๖๘) ถือหุ้น บมจ.อาร์เอส ๕,๑๗๐ หุ้น)
- คดี ลต สว. ๓๑/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้ามกรณีถือหุ้น บมจ. อสมท. ๑,๐๐๐ หุ้น (มีคดี ลต สว. ๙/๒๕๖๘ ถือหุ้น บมจ. อสมท. ๕๐๐ หุ้น และคดี ลต. สว. ๕๖/๒๕๖๘ ถือหุ้น บมจ. อสมท. ๕๐๐ หุ้น)
- คดี ลต สว. ๑๔/๒๕๖๘ กรณีถือหุ้นบริษัท ทูรา ๓๑ หุ้น หุ้นบมจ. อสมท. ๒ หุ้น

กรณีมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข.(๑) + ๙๘ (๗) และ พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๙) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้งในระดับอำเภอ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

- คดี ลต สว. ๑๓/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้าม กรณีต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกฐานหมิ่นประมาท อันมิใช่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และพ้นโทษมายังไม่ถึง ๑๐ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง
- คดี ลต สว. ๕/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้าม กรณีต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน ฐานปลอมและใช้เอกสารราชการปลอม อันมิใช่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และพ้นโทษมายังไม่ถึง ๑๐ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง (มีคดี ลต สว.๑๘/๒๕๖๘ ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตาม ป.อาญา มาตรา ๒๖๕ และพ้นโทษมายังไม่ถึง ๑๐ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง)

71

กรณีมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข.(๑) + ๙๘ (๑๐) และ พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่า

- กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือ
- กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือ
- ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า
- กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก
- กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือ
- กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

72

- คดี ลต สว.๓๖/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้าม กรณีต้องคำพิพากษาว่ามีความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกทรัพย์สินสำหรับตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ จำคุก ๒ ปี ๖ เดือน รอการลงโทษ ๒ ปี
- คดี ลต สว.๖/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้าม กรณีต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์สินอันเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต
- คดี ลต สว.๒๖/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้าม กรณีต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานฐานลักทรัพย์ รับของโจร อันเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต
- คดี ลต สว.๒/๒๕๖๘ และ คดี ลต สว.๒๔/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้าม กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย อันความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ค้า

73

- คดี ลต สว.๒๗/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้าม กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานเป็นเจ้าบ้านผู้จัดให้มีการเล่นและเข้าร่วมเล่นการพนันไพรมี่ (คดี ลต สว.๓/๒๕๖๘ กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานจัดให้มีการเล่นการพนันไพ่ผสมสิบ)
- คดี ลต สว.๑๑/๒๕๖๘, ๔/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้าม กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานเป็นเจ้ามือผู้รับกินรับใช้และจัดให้มีการเล่นสลากกินรวบ
- คดี ลต สว.๑๗/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามีลักษณะต้องห้าม กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานเป็นเจ้ามือผู้รับกินรับใช้การพนันแปดเก้า
- คดี ลต สว.๑๖/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าลักษณะต้องห้าม กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

74

กรณีมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข.(๑) + ๙๘ (๑๑) และ พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๑๓) เคยต้องคำพิพากษานถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

- คดี ลต สว.๑๐/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีเคยต้องคำพิพากษานถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้เงินแก่สถาบันการศึกษาเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองและเป็นการกระทำภายใน ๖๐ วัน ก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง อันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

75

กรณีมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข.(๑) + ๙๘ (๑๕) และ พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๑๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

- คดี ลต สว.๗/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีตำแหน่ง พนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลเตี๋ย ซึ่งเป็นหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐ

76

กรณีมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข.(๗) และพ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๒๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

- คดี ลต สว.๔๑/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไม่ถึง ๕ ปี
- คดี ลต สว.๓๙/๒๕๖๘, ๓๒/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมือง ไม่ถึง ๕ ปี
- คดี ลต สว.๔๕/๒๕๖๘, ๔๓/๒๕๖๘, ๔๐/๒๕๖๘, ๓๕/๒๕๖๘, ๒๕/๒๕๖๘, ๑๙/๒๕๖๘, ๘/๒๕๖๘, ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล ไม่ถึง ๕ ปี
- คดี ลต สว.๑๒/๒๕๖๘, ๓๔/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ถึง ๕ ปี

กรณีมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข.(๘) + ๙๘ () และ พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๒๕) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ

- คดี ลต สว.๓๘/๒๕๖๘, ๓๓/๒๕๖๘, ๒๒/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามิได้มีลักษณะต้องห้ามกรณีลงสมัครคราวเดียวกับภริยา มีสถานะเป็นคู่สมรสของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน
- คดี ลต สว.๒๙/๒๕๖๘, ๒๓/๒๕๖๘, ๑๕/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามิได้มีลักษณะต้องห้าม กรณีลงสมัครคราวเดียวกับสามี มีสถานะเป็นคู่สมรสของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน
- คดี ลต สว.๓๗/๒๕๖๘ ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่ามิได้มีลักษณะต้องห้าม กรณีลงสมัครคราวเดียวกับบุตรสาว มีสถานะเป็นบุพการีของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน

**ตัวอย่างคดีใบแดง : กรณีกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือก
(มาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)**

คดี ลต.สว.๖๔/๒๕๖๙ ผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อมูลของตนเองไปให้ผู้คัดค้านที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้สมัครในกลุ่มเดียวกันทางแอปพลิเคชันไลน์ เมื่อผู้คัดค้านที่ ๓ ถามว่าผู้คัดค้านที่ ๑ พุดคุยกับผู้คัดค้านที่ ๒ ซึ่งเป็นคนแนะนำให้ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๓ รู้จักกันแล้วหรือไม่ ผู้คัดค้านที่ ๑ ตอบว่า “คุยแล้วครับ ไม่ต้องกังวล รับผิดชอบครับ” หลังจากนั้นผู้คัดค้านที่ ๓ ส่งหมายเลขบัญชีธนาคารของบุตรสาวไปให้ผู้คัดค้านที่ ๑ แล้วผู้คัดค้านที่ ๑ โอนเงินจำนวน ๒,๐๐๐ บาท เข้าบัญชีบุตรสาวของผู้คัดค้านที่ ๓ ก่อนวันเลือกตั้งระดับจังหวัด ๓ วัน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานผู้ร้องมีน้ำหนักอันควรเชื่อได้ว่า ผู้คัดค้านที่ ๑ ให้เงินแก่ผู้คัดค้านที่ ๓ และผู้คัดค้านที่ ๓ รับเงินดังกล่าวไว้สำหรับตนเพื่อลงคะแนนเลือกผู้คัดค้านที่ ๑ ซึ่งเป็นการทุจริตในการเลือก อันทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภามีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ และพ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาฯ มาตรา ๖๒ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๓ คนละ ๑๐ ปี นับแต่วันที่มิคำพิพากษา ยกคำร้องในส่วนที่เกี่ยวกับผู้คัดค้านที่ ๒ เพราะไม่มีพยานยืนยันว่ารู้เห็นการเรียกรับเงินด้วย

คดี สว.๖๓/๒๕๖๙ ผู้คัดค้านสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา กลุ่มที่ ๑๙ โดยระบุในข้อมูลแนะนำตัวผู้สมัคร (สว. ๓) ในส่วนประวัติการศึกษาว่า “ศาสตราจารย์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Professor in Human Resource Development) California University” และระบุประวัติการทำงานหรือประสบการณ์ในการทำงานในกลุ่มที่สมัครว่า “ศาสตราจารย์ ดร.แพทย์หญิง ก.” แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า

- ผู้คัดค้านไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ “ศาสตราจารย์” ตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ และระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง
- ผู้คัดค้านไม่ได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์
- ที่ผู้คัดค้านอ้างว่า ผู้คัดค้านได้รับตำแหน่งศาสตราจารย์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากต่างประเทศมาอย่างถูกต้องนั้น

- ตำแหน่งศาสตราจารย์ของผู้คัดค้านได้มาจากการเทียบวุฒิทางการศึกษาจากสถาบันแคลิฟอร์เนีย ยูนิเวอร์ซิตี เอฟซีซี (California University Foreign Credential

81

Evaluation) ซึ่งการพิจารณาของสถาบันดังกล่าวไม่เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์

- ปัจจุบันวิธีการประเมินและเทียบวุฒิทางการศึกษาจากสถาบันแคลิฟอร์เนีย ยูนิเวอร์ซิตี เอฟซีซี ยังไม่ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาและรับรองการเทียบตำแหน่งทางวิชาการจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา

จึงทำให้ตำแหน่งศาสตราจารย์ดังกล่าวยังไม่สามารถนำมาใช้อ้างอิงอย่างเป็นทางการได้

การกระทำของผู้คัดค้านเป็นการกระทำอันเป็นการทุจริตด้วยการให้ข้อมูลแนะนำตัวในส่วนประวัติการทำงานหรือประสบการณ์ในการในกลุ่มที่สมัครไม่ตรงต่อความเป็นจริง เพื่อให้ผู้สมัครอื่นลงคะแนนให้แก่ตนเอง อันทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ และพ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา มาตรา ๖๒ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนางสาว ก. ผู้คัดค้านเป็นเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษา.

82

คดี ลต.สว.๖๖/๒๕๖๙ ผู้คัดค้านโทรศัพท์แจ้งนาย ข. ให้เตรียมหาบุคคลไปลงสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภออื่นอีกหลายอำเภอ โดยผู้คัดค้านจะสนับสนุนเงินให้ผู้สมัคร นาย ข. ติดต่อกับผู้สมัครให้มาสมัครในอำเภอบางคล้าได้ ๕ คน คือ นาย ส. นาย ม. นาย ว.อ. นาย ย. และนาย ว.ท. นาย ข. ส่งรายชื่อและไปรษณียบัตร ๒๒,๕๐๐ บาท ที่บ้านผู้คัดค้าน ผู้คัดค้านและนาย ภ. นำเงินไปมอบให้บุคคลทั้งห้าคนละ ๔,๕๐๐ บาท โดยให้นาย ส. ลงสมัครกลุ่มที่ ๑๕ นาย ม. และ นาย ว.อ. ลงสมัครกลุ่มที่ ๑๗ ลงสมัครกลุ่มที่ ๒๐ นาย ข. ยังให้นาย ภ. ลงสมัครกลุ่มที่ ๑๕ แล้วไปขอรับเงินอีก ๔,๕๐๐ บาท จากผู้คัดค้าน ก่อนวันเลือกตั้งอำเภอ ผู้คัดค้านสั่งให้ผู้สมัครกลุ่มที่ ๑๕ นาย ส. และนาย ภ. เลือกตนเองกับนายพรศักดิ์ และสั่งให้ผู้สมัครกลุ่มที่ ๒๐ นาย ย. และนาย ว.อ. เลือกตนเองและนายเอกชัย ต่อมานาย ว.อ. และนาย ม. ได้รับเลือกระดับอำเภอเข้าสู่ระดับจังหวัด และในวันเลือกตั้งจังหวัด ผู้คัดค้านสั่งให้เลือกกลุ่มที่ ๓ หมายเลข ๖ จำนวน ๒ คน กลุ่มที่ ๑๑ จำนวน ๑ คน และกลุ่มที่ ๑๔ หมายเลข ๑๙ กลุ่มที่ ๒๐ หมายเลข ๒๕

83

ผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์ โดยผู้ร้องมีนาย ข. นาย ภ. นาย ส. นาย ม. นาย ว.อ. นาย ว.ท. และนาย ย. มาเบิกความยืนยันข้อเท็จจริงดังกล่าว กับมีหลักฐานการติดต่อกันทางโทรศัพท์และบันทึกการถอดข้อความเสียงการสนทนาทางโทรศัพท์และข้อความสั่งการแอปพลิเคชันไลน์ระหว่างผู้คัดค้านกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การกระทำของผู้คัดค้านกับพวกเป็นการทุจริตในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ และพ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านเป็นเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษา

มีต่อ ชุด 2/2

84